

Etelä-Karjalan lintutieteellinen yhdistys r.y.
PL180
53101 LAPPEENRANTA
Email: juuti.juha@gmail.com
Puh. 0500221213

Lausunto

30.8.2016

Ympäristöministeriö
kirjaamo@ym.fi

ASIA: lausunto hallituksen esityksestä maankäyttö- ja rakennuslain muuttamiseksi (YM019:00/2015, 22.6.2016, www.ym.fi/lausuntopyynnot).

Etelä-Karjalan lintutieteellinen yhdistys kiittää ympäristöministeriötä mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esityksestä maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) muuttamisesta.

Keskeiset Suomen ja EU:n ympäristötavoitteet – luonnon köyhtymisen pysäyttäminen, vesien hyvä tila sekä ilmastonmuutoksen hillintä – edellyttävät entistä kokonaisvaltaisempaa maankäytön suunnittelua. Yhdistyksemme on erittäin huolissaan siitä, että hallituksen esitykset po. lain muuttamisesta johtaisivat aivan päinvastaiseen suuntaan. Ne johtaisivat nykyistä epämääräisempään ja pirstaleisempaan maankäytön suunnitteluun.

Pidämme lakimuutosesitystä kokonaisuutena yhteiskunnan ja MRL:n yleisten tavoitteiden ja yleisen edun vastaisena.

Hallituksen esitykset MRL:n muuttamisesta horjuttaisivat ko. lain tasapainoa. Esitykset siirtäisivät valtaa kaavoituksessa yleiseltä edulta yksityisille, valtiolta kunnille ja kansalaisilta yrityksille. Tämä on vaarallista luonnolle ja ihmisten elinympäristölle.

Esityksiin liittyy myös sisällöllisiä ristiriitaisuuksia. Kun kuntien valtaa kaavoituksessa muuten lisättäisiin, miksi niiltä viettäisiin nyt oikeus säädellä metsänhakkuita maisematyöluvalla M-alueilla (128 §)? Tämän ehdotuksen ympäristövaikutukset olisivat erityisen kielteiset. Taajamametsillä on kasvava merkitys myös kansalaisten lähivirkistysmahdollisuuksien turvaamisessa. Niistä on kansanterveydellisiä ja -taloudellisia hyötyjä. Maisematyölupa on ainoa todellinen keino säädellä M-alueiden hakkuita. Jos siitä luovutaan, kaavoitus menettää tärkeän työkalun.

Hallituksen esityksessä ollaan estämässä sen tahon (ELY), joka tähän asti on tehokkaimmin ohjannut ja valvonut MRL:n noudattamista, mahdollisuuksia ohjata kaavoitusta ja valvoa lain noudattamista.

Hallituksen esittämä muutos johtaisi nykyistä suurempaan määrään maankäyttö- ja rakennuslain vastaisia kaavoja, mikä on sekä yleisen edun, että yleisten yhteiskunnallisten tavoitteiden vastaista; sekä kasvavaan määrään valituksia, mikä johtaa kaavaprosessien pitkittymiseen ja hallinto-oikeuksien ruuhkautumiseen.

Lausuntonamme vastustamme esitystä lain 18 ja 66 §:ien muuttamisen osalta.

Perustelut

Nykyinen kaavoituskäytäntö on toiminut mielestämme hyvin. ELY-keskuksen neuvova viranomaisrooli on ohjannut kaavoitusta erityisesti yleisen edun, kuten ekologisten verkostojen ja luonnonarvojen säilymisen, kannalta kestävästi ja MRL:n tavoitteita tukevasti. ELY-keskuksen valitusoikeuden ansiosta kuntien on myös

pitänyt ottaa huomioon ELY-keskuksen ohjeet, koska ELY-keskuksen ohjeiden huomioimatta jättäminen on voinut johtaa ELYn valitukseen. Tällä on ollut suuri, mutta hankalasti mitattavissa oleva (koska kaava muuttuu prosessin aikana), merkitys kaavojen laadulle.

Varsinkin pienissä kunnissa poliittisessa päätöksenteossa yleinen etu, ja maankäyttö- ja rakennuslain tarkka noudattaminen, erityisesti luonnonarvoihin liittyvät asiat, saattavat jäädä elinkeinoelämän ja maanomistajien vaikuttamisen vuoksi liian vähälle huomiolle.

On tavallista, ettei kunnassa ole kaavoitus- ja rakennusasioissa töissä yhtään ekologin tai vastaavan koulutuksen saanutta henkilöä. Jos ELY-keskusten roolia ohjaajana rajoitetaan, vähenee ekologinen ja luonnonsuojelullinen ymmärrys ja tietämys monissa kaavahankkeissa. Tieto siitä, mikä olisi yleisen edun kannalta hyvä ratkaisu, ei siten uudessa tilanteessa välttämättä edes tavoittaisi kuntatason viranomaisia. Ja vaikka tavoittaisikin, ei kunnilla olisi enää nykyisen kaltaista tarvetta ottaa ELY-keskuksen vaatimuksia huomioon, koska ELY ei voisi valittaa, vaikka havaitaisikin kaavassa ristiriidan lain kanssa. On todennäköistä, että yleinen etu jäisi kuntatason päätöksenteossa (kaavoituksessa) säännöllisesti taloudellisen edun jalkoihin.

ELY-keskuksen ohjaus ja valitusoikeiden rajoittaminen **johtaisi todennäköisesti nykyistä suurempaan määrään maankäyttö- ja rakennuslain vastaisia kaavoja**, kuten myös hallituksen esityksessä epäsuorasti tuodaan esiin.

ELY-keskusten valitusoikeuden rajoittaminen on esityksenä lisäksi perusteeton, kun ottaa huomioon, että ELY-keskukset tekivät selvityksen mukaan vuosina 2007-2011 vain 59 kaavavalitusta hallinto-oikeuteen ja näistä 80 % hyväksyttiin. ELY-keskukset eivät siis ole olleet hanakoita valittamaan, ja ne ovat valittaneet vain syystä. Ilman ELYjen valituksia Suomessa olisi voimassa kymmeniä maankäyttö- ja rakennuslain vastaisia kaavoja.

Yleisenä yhteiskunnallisena tavoitteena on lakien ja säädösten noudattaminen. **Hallituksen esityksessä ollaan kuitenkin estämässä sen tahon, joka tähän asti on tehokkaimmin toteuttanut MRL:n noudattamista, mahdollisuuksia ohjata kaavoitusta.** Pidämme ajatusta outona ja muutosehdotusta perusteettomana.

Edellä esitettyyn viitaten: ELY-keskuksen roolin pienentäminen johtaa siis suurempaan määrään maankäyttö- ja rakennuslain vastaisia kaavoja. Samalla kaavojen oikeudellisuuden arviointivastuu siirtyy nykyistä vahvemmin kansalaisille ja yhdistyksille. Tämä tulee johtamaan **nykyistä suurempaan määrään kaavamuistutuksia ja valituksia, mikä hidastaa kaavojen voimaantuloa ja kaavoitusprosesseja sekä lisää valitusruuhkaa hallinto-oikeuksiin.** Täten lakimuutos tulee toimimaan sitä esittäneiden tahojen ja hallituksen tavoitteiden vastaisesti kaavoitusta hidastaen.

Toivomme, että ympäristöministeriö ja hallitus ottavat huomioon edellä esittämämme ja poistavat ehdotuksesta muutokset maankäyttö- ja rakennuslain 18 ja 66 §:in sekä luopuvat myös muista yleisen edun kannalta haitallisista esityksistä lakimuutosehdotuksessa.

Lappeenrannassa 30.8.2016

Etelä-Karjalan lintutieteellisen yhdistyksen puolesta

Juha Juuti, puheenjohtaja

Maija-Liisa Laitinen, sihteeri